

ເອກະລັກຂອງຊົນເຜົ່າ ຝຣັ່ງ

2015

ຈັດພິມໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ຮ່ວມກັບ: CLICK

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ: SDC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland

**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

ຄຳເຫັນ ຂອງຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ປະເທດລາວ ເປັນປະເທດທີ່ນ້ອຍ, ເນື້ອທີ່ບໍ່ກວ້າງຂວາງແຕ່ກໍອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມໂດຍສະເພາະແມ່ນຫຼາກຫຼາຍສີສັນຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ. ຊຶ່ງເປັນສິ່ງເອກອ້າງທະນົງໃຈ ຂອງປວງຊົນລາວ ແລະ ເປັນທີ່ດຶງດູດເອົານັກທ່ອງທ່ຽວໃນທົ່ວໂລກຫຼາຍລ້ານຄົນເຂົ້າມາຮຽນຮູ້ວັດທະນະທຳດັ່ງກ່າວ ໃນແຕ່ລະປີ. ດັ່ງທີ່, ທ່ານ ປະທານ ໄກສອນ ພົມວິຫານ, ຜູ້ນຳທີ່ເຄົາລົບຮັກຂອງປວງຊົນລາວທັງຊາດໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ: “ປະເທດລາວເຮົາມີວົງຄະນາຍາດລວມອັນປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າ”. ໃນຫຼາຍຊົນເຜົ່າກໍມີຫຼາຍດ້ານທີ່ດີປຽບເໝືອນດັ່ງດອກໄມ້ນາໆພັນທີ່ພວມເບິ່ງບານໃນສວນອຸທະຍານອັນພາໃຫ້ມີຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີສັນ ແລະ ສົ່ງກິ່ນຫອມຫວນ.

ສະນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດຮ່ວມກັບ ວິສະຫະກິດ CLICK I4 Dev ໂດຍ: ສະໜັບສະໜູນຈາກສະຖານທູດ ສະວິດສະແລັ່ນ (SDC), ຈຶ່ງໄດ້ຮຽບຮຽງ ແລະ ຈັດພິມປຶ້ມກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ຄົນໃໝ່ໂດຍແຍກຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນເມື່ອກ່ອນ. ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ສັງຄົມໄດ້ເຂົ້າໃຈຮີດຄອງປະເພນີອັນເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ໃນ ສປປ ລາວ. ປຶ້ມນ້ອຍຫົວນີ້ແມ່ນບັນລະຍາຍກ່ຽວກັບເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ: ຊື່ເອີ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພົນລະເມືອງ, ການນຸ່ງຫົ່ມ, ການກິນຢູ່, ການຕັ້ງພູມລຳເນົາ, ບາງຮີດ ແລະ ປະເພນີ.

ແຕ່ເນື່ອງຈາກ, ການຮຽບຮຽງເນື້ອໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຂໍ້ຈຳກັດ, ຄວາມຊັດເຈນ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານຂໍ້ມູນພໍສົມຄວນ, ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າປຶ້ມດັ່ງກ່າວຈະເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ສັງຄົມໃນການເຂົ້າໃຈໄດ້ເອກະລັກອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ ແລະ ຈະເປັນພື້ນຖານຕື່ມກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ນຳເອົາຂໍ້ມູນໃໝ່ມາປັບປຸງໃຫ້ມີເນື້ອໃນອຸດົມສົມບູນເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ

ທ່ານສາມາດດາວໂຫຼດເອົາເນື້ອໃນປຶ້ມ ດັ່ງກ່າວໄດ້ທີ່ເວັບໄຊ :

www.doe-lfnc.org ຫຼື ຕິດຕໍ່ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມມາຍັງ ກົມຊົນເຜົ່າ

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

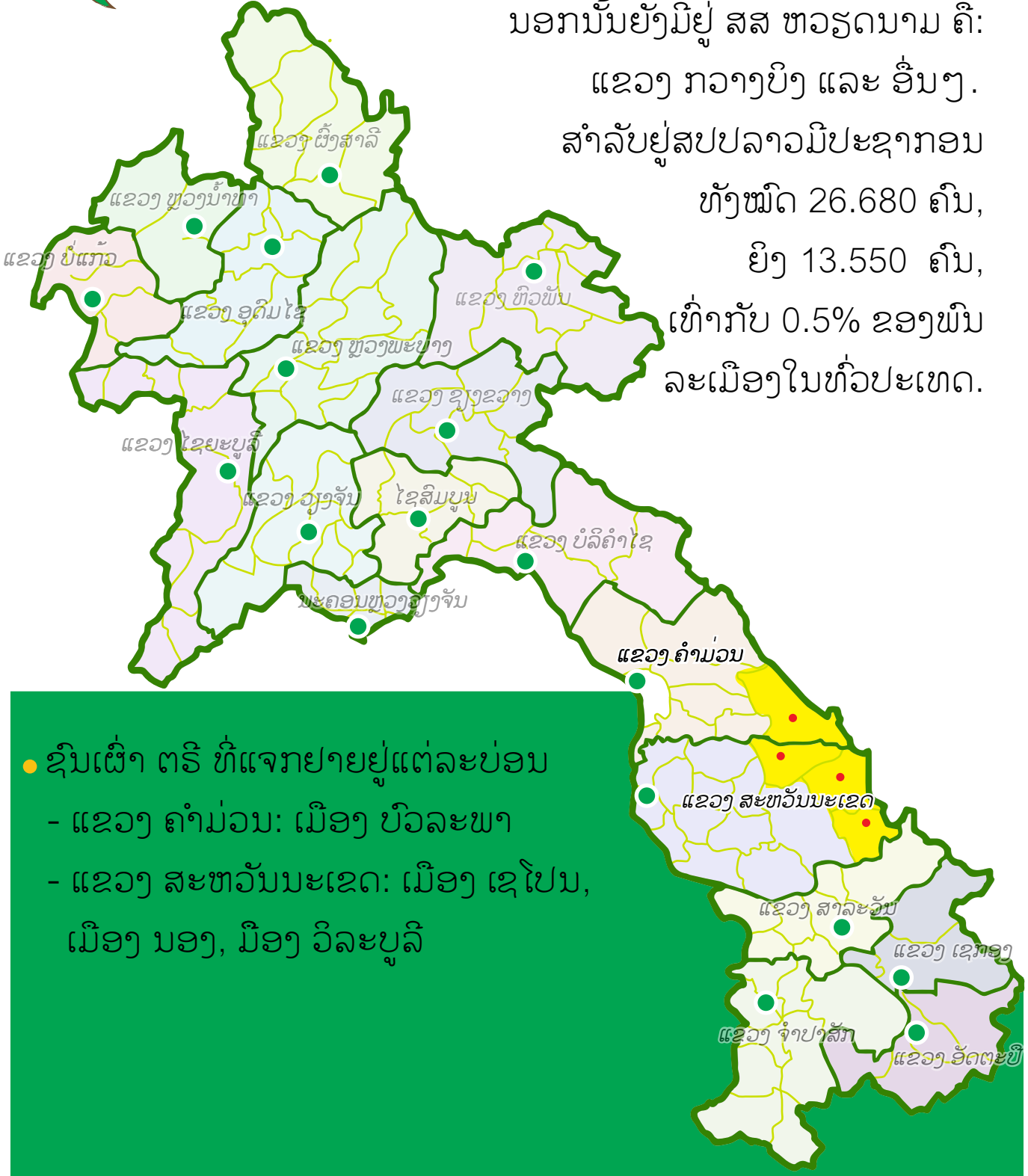
ທີ່ເບີໂທ: 021 218965, Email : ethnic123lfnc@gmail.com

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ.....2015

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ

ແຜນທີ່ການແຈກຢາຍພົນລະເມືອງ

ປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ຕັ້ງຖິ່ນຖານ ບ້ານຊ່ອງ ຢູ່ບັນດາແຂວງພາກກາງຄື: ແຂວງ ຄຳມ່ວນ ແລະ ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ. ນອກນັ້ນຍັງມີຢູ່ ສສ ຫວຽດນາມ ຄື: ແຂວງ ກວາງບິງ ແລະ ອື່ນໆ. ສຳລັບຢູ່ສປປລາວມີປະຊາກອນ ທັງໝົດ 26.680 ຄົນ, ຍິງ 13.550 ຄົນ, ເທົ່າກັບ 0.5% ຂອງພົນລະເມືອງໃນທົ່ວປະເທດ.

- ຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ທີ່ແຈກຢາຍຢູ່ແຕ່ລະບ່ອນ
 - ແຂວງ ຄຳມ່ວນ: ເມືອງ ບົວລະພາ
 - ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ: ເມືອງ ເຊໂປນ, ເມືອງ ນອງ, ມືອງ ວິລະບູລີ

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ຊື່ເອີ້ນ

ຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ແມ່ນຊົນເຜົ່າໜຶ່ງທີ່ນອນຢູ່ໃນວົງຄະນາຍາດ ແຫ່ງຊາດລາວ, ຊຶ່ງໄດ້ຕັ້ງພູມລຳເນົາຢູ່ປະເທດລາວແຕ່ດຶກດຳບັນຫ່າງ ຈາກນີ້ 5,000 ກວ່າປີ. ມີປະຫວັດຄວາມເປັນມາຄ້າຍຄືກັບບັນດາຊົນ ເຜົ່າໃນສາຂາພາສາກະຕູອີກທີ່ໄດ້ເຄື່ອນຍ້າຍມາຕັ້ງຖິ່ນຖານບ້ານຊ່ອງ ຢູ່ປະເທດລາວຈາກດິນແດນພາກເໜືອ ໂດຍຜ່ານແຄວ້ນ ຫຼືສາວະດີ ປະເທດ ມຽນມາ ແລະ ເຂດລົບບູລີ ປະເທດສະຫຍາມ, ໃນສະໄໝເຈົ້າ ຈັນອາຫຼວຍ.

ເຂົາເຈົ້າໄດ້ມີບົດບາດອັນສຳຄັນໃນການຂຽນເຂົ້າປະຫວັດ ສາດຂອງຊາດລາວເຮົາ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຄຳມ່ວນ, ເປັນກຳລັງແຮງທາງດ້ານການເມືອງ, ການທະຫານ, ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ, ເສດຖະກິດແຕ່ບັນພະບູລຸດນັບວ່າຫຼາຍຍຸກສະ ໄໝຈົນຮອດສະໄໝມີພັກປະຕິວັດນຳພາ.

ຊົນເຜົ່ານີ້ເອີ້ນຕົນເອງວ່າ: “ຕຣີ” ຊົນເຜົ່າອື່ນເອີ້ນເຂົາເຈົ້າວ່າ: ຕຣີ ແລະ ເຈຣີ, ຊື່ທີ່ເຂົາເຈົ້າມັກ ແລະ ໃຊ້ທາງການໃນປັດຈຸບັນແມ່ນ ຊົນເຜົ່າ ຕຣີ.

ອາຊີບຂອງຊົນເຜົ່າ ຕຣີ

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ່າ

ການດຳເນີນວິຖີຊີວິດທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງຊົນເຜົ່າລາວ ເຂົາເຈົ້າມີອາຊີບແບບປະສົມປະສານ ແຕ່ຕົ້ນຕໍແມ່ນການເຮັດນາ ປູກເຂົ້າໜຽວ, ເຂົ້າຈ້າວ, ເຮັດສວນຄົວປູກພືດຜັກ ແລະ ລ້ຽງສັດ. ຕາມລະດູການຜະລິດໃນວົງຈອນຊີວິດຮອບປີໜຶ່ງໆ ໂດຍອີງໃສ່ປະຕິທິນລາວຊຶ່ງແຕກຕ່າງຈາກປະຕິທິນສາກົນ. ພ້ອມກັນນີ້, ກໍຍັງເຮັດການຄ້າຂາຍນ້ອຍເພື່ອເສີມລາຍໄດ້ແກ່ຄອບຄົວ, ກ່ອນໄປທຳການຜະລິດປູກພືດພັນທັນຍາຫານ, ໄປຊອກຢູ່ຫາກິນ ແລະ ອື່ນໆ ໃນຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າຈະມີການໄລ່ມື້ໄລ່ຍາມຢ່າງຄັກແນ່ເຊັ່ນ: ມື້ໃດເປັນມື້ງາມ ຍາມດີ ແລະ ມື້ບໍ່ດີຄື: ມື້ວັນສິນດັບ, ມື້ຮວງ, ມື້ຮວາຍ, ເດືອນດັບ, ເດືອນເພັງ ເຫຼົ່ານີ້ເປັນຕົ້ນ.

໔໒ ທີ່ຕັ້ງບ້ານ ແລະ ເຮືອນ

ລັກສະນະເຮືອນຂອງຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ເປັນເຮືອນຮ້ານນ້ອຍສອດຄ່ອງກັບຂະໜາດຄອບຄົວ. ການຈັດວາງໃນຫ້ອງເຮືອນຄື: ມີເຕົາໄຟ, ຫ້ອງນອນຂອງພໍ່ແມ່, ຫ້ອງນອນແຂກ ແລະ ລູກຊາຍທີ່ບໍ່ທັນແຕ່ງດອງ, ສ່ວນລູກສາວໃຫຍ່, ທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ສ້າງຄອບຄົວແມ່ນໄປນອນຢູ່ເຮືອນແມ່ຮ້າງນາໆໝ້າຍຄືກັນກັບຊົນເຜົ່າມະກອງ.

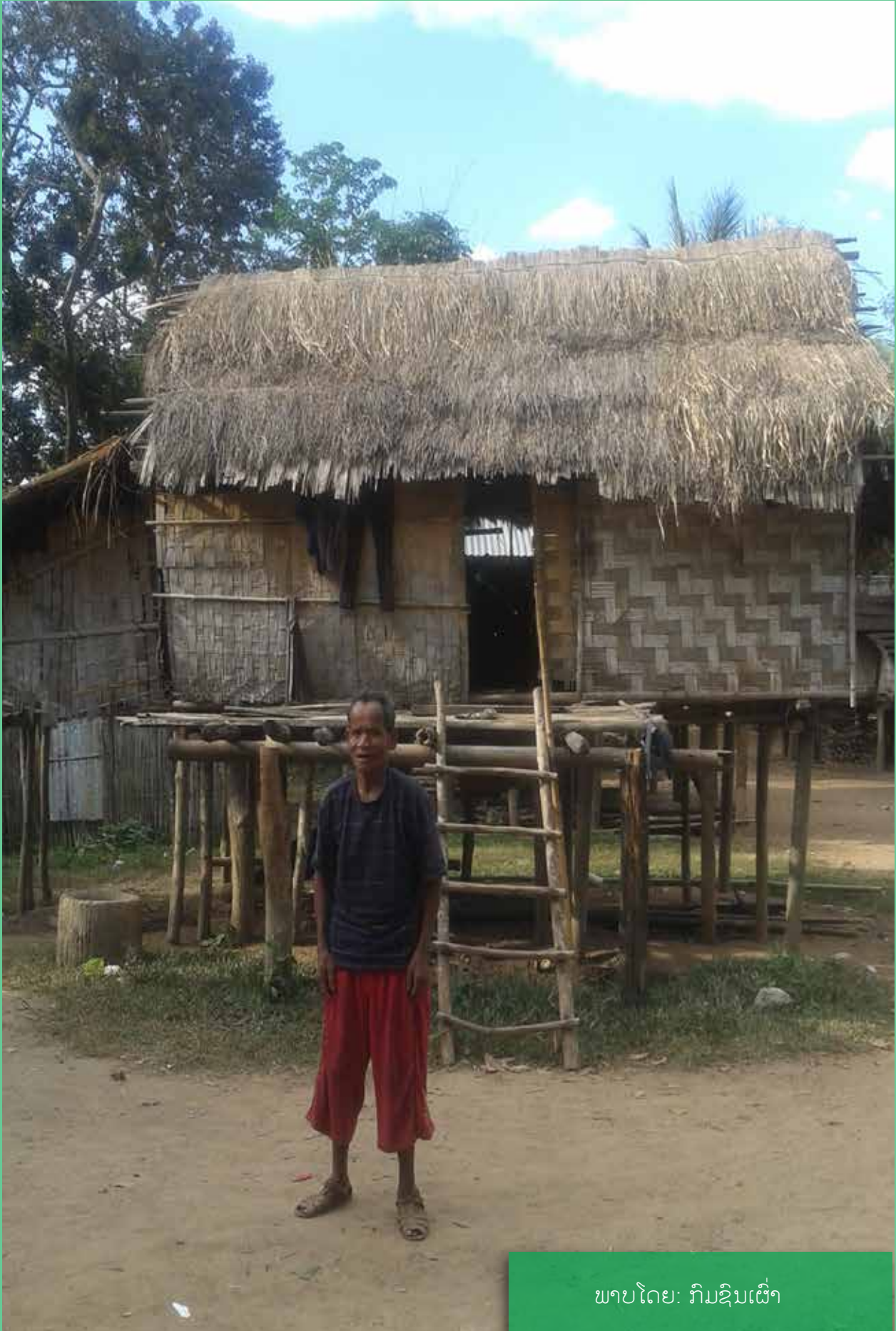
ພາບໂດຍ: រົມឌິນເຜົາ

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົາ

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົາ

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ້າ

ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ

ສຳລັບເອກະລັກການນຸ່ງຫົ່ມເອ້ຍ້ອງ, ກ່ອນໜ້ານີ້ປະມານ 100 ປີ ຜູ້ຊາຍຂອງຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ແມ່ນຈົ່ງຜົມຍາວ, ເກົ້າຜົມຄືກັບແມ່ຍິງ ແລະ ບັນດາຊົນເຜົ່າໃນໝວດພາສາ ມອນ-ຂະແມ ຢູ່ບັນດາແຂວງ ພາກໃຕ້, ບ່ອນຫຼືໃສ່ຕ້າງທີ່ເຮັດດ້ວຍເງິນ ແລະ ກົ່ວ, ເກົ້າຜົມຖືກະຈອນ, ໃສ່ປອກແຂນ, ໝາກຕຸ້ມໃສ່ຄໍ, ໝາກປັດ ແລະ ອື່ນໆ. ຕັດແຂ້ວບໍ່ ວ່າຍິງ-ຊາຍ. ແຕ່ປະເພນີດັ່ງກ່າວນັ້ນ ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງຕາມແຕ່ລະ ປະຫວັດສາດ. ປັດຈຸບັນວັດທະນະທຳການນຸ່ງຖືເອ້ຍ້ອງບໍ່ຄ່ອຍປະກົດ ໃຫ້ເຫັນຢ່າງຊັດເຈນ ແລະ ເຂົາເຈົ້າກໍໄດ້ຫັນມານຸ່ງຖືແຕ່ງກາຍຄືກັນກັບ ຊົນເຜົ່າຜູ້ໄທ.

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ່າ

ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ

ຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ມີຄວາມນິຍົມເຂົ້າໜຽວ, ແກງທີ່ມີລົດຊາດເຜັດ ແລະ ເຄັມໃນເວລາມີແຂກນອນແວ່ຢາມແມ່ນໃຫ້ກິນເຂົ້າກ່ອນ ແລະ ດື່ມເຫຼົ້າໄຫ, ເຫຼົ້າເດັດ. ເຂົາເຈົ້າໄດ້ມີຂໍ້ຫ້າມ ແລະ ຄະລຳບໍ່ໃຫ້ວາງພາ ເຂົ້າຊີ້ຊີ້ເຮືອນ.

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ່າ

ຄວາມເຊື່ອຖື

ຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ມີຮີດຄອງປະເພນີທີ່ອຸດົມສົມບູນ. ພວກເຂົາເຈົ້າ ມີຄວາມນິຍົມໃນການເຊື່ອຖື 2 ຢ່າງເຊັ່ນ: ພວກທີ່ຢູ່ທົ່ງພຽງມີຈຳນວນ ໜຶ່ງໄດ້ມີການເຊື່ອຖືພຸດທະສາສະໜາ ແລະ ເຊື່ອຖືຜີ, ສ່ວນພວກທີ່ຍັງ ດຳລົງຊີວິດຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກນັ້ນໄດ້ເຊື່ອຖືຜີເຊັ່ນ: ຜີບັນພະບູລຸດ, ຜີພໍ່, ແມ່, ອ້າຍ, ນ້ອງ, ລູກ. ຖ້າບໍ່ເຮັດລະບົບແມ່ນພົວພັນເຖິງການແຕ່ງ ດອງບໍ່ແລ້ວ, ຂຶ້ນເຮືອນພໍ່ເຖົ້າບໍ່ໄດ້ຜີຟ້າ, ຜີແຖນ, ຜີໝໍ, ຜີປົວ, ຜີເຂົ້າ ເປັນຜີທີ່ເຮັດໃຫ້ຄົນເຮົາເກີດລູກຢູ່ເຮືອນບໍ່ໄດ້, ຜີກະຈາດ, ຜີອາຍະຍຽງ ແຕງ, ປາເຂິງ, ໝາ. ໃນຄອບຄົວໜຶ່ງມີຫຼາຍຜີ, ມີບາງຄອບຄົວ ໄດ້ເຊື່ອຖື 4 ຜີຂຶ້ນໄປ, ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງມີຜີລວມຂອງບ້ານຄື: ຜີເມືອງ ເອີ້ນວ່າ: “ຜີມະເຫສັກ”. ໃນປີໜຶ່ງ, ຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ໄດ້ມີພິທີກຳທາງການ ແລະ ຈ້າຜີສະຫຼອງຜົນສຳເລັດເຊັ່ນ: ເວລາປຸກສ້າງເຮືອນ, ໄດ້ເຮືອນແປ້ນກຳ ຕ້ອງຂ້າໝູ, ງົວ, ຄວາຍ. ກ່ອນຈະຖາງປ່າເຮັດໄຮ່, ຈູດໄຮ່ເສຍຫຍ້າໄຮ່, ຮູດເຂົ້າ, ເກັບກູ້ຜົນລະປູກ ແລະ ເອົາເຂົ້າຂຶ້ນເລົ້າແມ່ນຂ້າໝູ, ຄົນຈະ ເກີດລູກ, ງົວ, ຄວາຍຈະເກີດລູກໃໝ່, ຈະຂາຍສັດລຽງນາໆຊະນິດ. ໄດ້ເງິນ, ຄຳ ແລະ ໄດ້ລູກໃໝ່. ປັດຈຸບັນໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນລົງສ່ວນໃດສ່ວນ ໜຶ່ງແລ້ວ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ເຄື່ອງດົນຕີ ແລະ ສິລະປະຜົນເມືອງ

ດ້ານສິລະປະວັນນະຄະດີ ແມ່ນມີຄວາມອຸດົມສົມບູນທີ່ມີຄຸນຄ່າອັນປະເສີດມາແຕ່ບູຮານນະການເປັນຕົ້ນ: ກອນຂັບ, ລຳສະເນີດ, ຄຳສຸພາສິດ, ຄຳຜະຫຍາ, ມີເຄື່ອງດົນຕີພື້ນເມືອງຫຼາຍຊະນິດຄື: ຄ້ອງ, ກອງ, ຄ້ອງລາ, ຄ້ອງຈຸ້ມ, ຄ້ອງນຸມ, ແຄນ ແລະ ມີພື້ນສືບບູຮານ.

ຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ໄດ້ມີພວກເຖົ້າແກ່, ມີລ່າມທີ່ເປັນເຈົ້າຮິດຄອງຂອງແຕ່ລະບ້ານ, ເຖົ້າແກ່ນັ້ນເປັນຜູ້ຄວບຄຸມກຸ່ມຄົນໃນຕະກຸນຂອງໃຜລາວເພື່ອສຳພັນກັບຕະກຸນອື່ນໃນເວລາງານບຸນ ແລະ ຄົນເສຍຊີວິດ.

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົາ

ພາສາປາກເວົ້າ

ຊົນເຜົ່າ ຕຣີ ມີພາສາປາກເວົ້າທີ່ຈັດເຂົ້າໃນໝວດພາສາ ມອນ-ຂະແມ, ພວກເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີຕົວໜັງສືຂຽນ, ພາສາປາກເວົ້າຄ້າຍຄື ກັບພາສາປາກເວົ້າຂອງຊົນເຜົ່າ ມະກອງ, ກະຕາງ, ຊ່ວຍ, ຕະໂອ້ຍ, ປະໂກະ, ກາໂດ, ກາໄນ ເຂົາເຈົ້າສາມາດເວົ້າພາສາຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ ດັ່ງກ່າວ, ພາສາລາວ ແລະ ພາສາຕ່າງປະເທດໄດ້ດີ, ຊຶ່ງມີຄວາມສະ ດວກໃນການພົວພັນແລກປ່ຽນເສດຖະກິດ ແລະ ວັດທະນະທຳກັບ ບັນດາຊົນເຜົ່າເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ດີ.

ຄັດຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ

ການສົມທຽບ

ພາສາ ລາວ ກັບ ພາສາ ຕຣີ

ລຳດັບ	ພາສາ ລາວ	ພາສາ ຕຣີ
01	ສະບາຍດີ	ບັນຊວນ
02	ໂຊກດີ	ບໍ່ມີເພາະເຂົາເຈົ້າບໍ່ເຄີຍໄດ້ໃຊ້
03	ຂອບໃຈ	ຊະເອິນ
04	ຂໍໂທດ	ເຊໂລຍ
05	ເຈົ້າຊື່ຫຍັງ?	ເມື້ອຍລະເມິນເດົາ?
06	ເຮັດຫຍັງຢູ່?	ເອີຕະເຫຼົ່າ?
07	ກິນເຂົ້າແລ້ວບໍ່?	ຈາໂດຍໄຊເຈີ?
08	ລາກ່ອນ	ຈູນໍ່
09	ພົບກັນໃໝ່	ຕູນລະເມົາຕະໄມເອນ່
10	ບໍ່ເປັນຫຍັງ	ຕະເບິນກັນເດົາ

ຂໍ້ມູນໂດຍ: ນາຍບ້ານ ບ້ານ ນາພະນັງ ເມືອງ ບົວລະພາ ແຂວງ ຄຳມ່ວນ